

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Coppensteinivus Conceptuum Prædicabilium In Dominicas Festaqve omnia per Annum

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Feria III. Post Dominicam I. Quadragesimæ. Intrauit Iesus in templum Dei,
& eiiciebat omnes vendentes. Mat. 21.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

Itus Iob aiebat : cap. 14. *Quis mihi hoc tribuat, vt in inferno protegas me, donec pertrans-
eat furor tuus?*

3. At nō solus infernus se in iudicio ef-
funder; sed omnia insurgent contra pec-
catorum. Ah, Psalm. 138. *Quo à facie tua
fugiam? Si ascendero in caelum; tu illic es; si
descendero in infernum, ades.* 4. Adam, Genes.
3. vnus solius sibi conscius delicti erat,
& abscondit se, & vxor eius à facie Domini
Dei, in medio ligni paradisi. Quid aget tot
coopertus flagitijs peccator? Vx, vx, vx
ter infelicissimo.

PARS V.

Qui erunt iudicandi?

Interit iudicio SS. Trinitas. Sicut Ge-
nes. 18. *Descenderunt tres viri ad spectan-
dum incendium.* 2. Intererunt Chori IX.
Angelorum. Apocal. 7. *Vidi turbam ma-
gnam, quam dinumerare nemo poterat.* 3. Ad-
erunt & cacodæmones. 4. Et Congrega-
buntur omnes gentes.

1. Quid, o Deus, animulis facies bap-
tismo non tinctis? Anne valebit pro-
pheticum istud: *Filius non portabit iniqui-
tatem patris sui Adæ?* Sed omnes in hoc pecca-
uerunt. 2. Quid iis ages; quibus vnum
duntaxat, alterumue peccatum est mor-
tiferum? 3. Satin' fuerit, Cainum quinq;
millibus annorum iuisse fratricidium?
Core, Dat. Aby. annis iam termillenis
Satin' luerunt? diceturne iis: *Ita maledicti
in &c.*

*Eheu Domine, non intres in iudicium cum
seruo tuo.* Psalm. 129. *si iniquitates obseruaueris,
Domine, Domine quis sustinebit?* 1. Domine
memento, quod Ioseph remisit fratri-
bus, Gen. 49. & non recordatus est iniu-
riæ. Ita fac cum seruo tuo mecum in bo-
nitate. 2. Fac vt Dauid, qui rex appellatus,
omnibus remisit iniurias. O radix Da-
uid *te super recordare, quod sis causa tua via;
ne me perdat illa die.*

FERIA III. POST DOMINICAM
I. Quadragesimæ.

*Intrauit Iesus in templum Dei, & eii-
ciebat omnes vendentes.*

Mat. 21.

MOyses, Exod. 32. descendens è Sinai,
comperta populi idololatria, com-
minuit idolum, deditq; puluerem cun-
ctis potandum; & plusquam tria homi-
num millia interfecit. Iesus è caelo de-
scendens vidit quod esset multa malitia ho-
minum, etiam in loco sancto, Intrauit: eie-
cit omnes, &c.

Nos circa idem

- I. De ambitione, & auaritia.
- II. De Templo.
- III. De eumentibus, ac vendentibus.

PARS I.

De ambitione, & auaritia.

Timon Philosophus, *μωυσιδωτος* & 1. *Hæc ma-
lorum sunt principia*
auaritiæ, ambitionemque docebat.
Nec aberrabat. 1. Nam hæc Angelos, &
protoplastas, caelum, & paradysum cor-
rupit: Ista Iudam, Epulonem, & innu-
meros perdidit. 2. Per duos explorato-
res, Ios. 2. apud Raab latitantes, Iericho *euersit*
direpta, & euersa fuit. Ita per duo ista, a-
pud mundum pellacem commerantia,
prædæ fit genus humanum cacodæmo-
ni & Orco.

3. Sunt ea duo fenestæ, Dan. 14. in pome-
rio Susannæ, Ecclesiæ, ab diti ad furta ve-
nerea: neque sat agnoscuntur, nisi in ex-
tremo iudicij actu. 4. Utque Satan
Dominum ad pinnaculum templi eue-
xit præcipitandum: ita ambitio multos
ad Ecclesiasticas dignitates. Agrippinæ,
filium Neronem promouenti ad impe-
rium, cum Astrologi dicerent, eam à fi-
lio oc-

lio occidendam fore, ait. *Occidat, dum imperet. Adeo ardebat ambitione.*

Ad mala omnia via passant.
 II. Sed infelix anima: Matth. 16. *Quid prodest homini, si uniuersum mundum lucratur; anima uero sua detrimentum patiatur?*
 1. Philistæi, *Iud. 16. excæcatum Samsonem nouis funibus constrinxere. Ita dæmones excæcatum ambitione & auaritia, trahunt in alia omnia.* 2. Ac demum, ut Iudæi Iesum crucifixerunt inter latrones: ita animam ij inter hæc duo uitia, in mundi monte Caluariæ. Quæ duo sunt monstrata in iis, quos Dominus eiecit *Ementes & Videntes.*

PARS II.

De Templo.

I. **V**OX, Templum, æqui uoce ponitur in Scripturis. Pro Salomone: Psalm. 5. *Adorabo ad templum Sanctum tuum.* Pro Corpore: Matth. 27. *Possum destruere templum hoc. Ioann. 2. Soluite templum hoc. Similiter vox Domus: Pro cælo. Psalm. 121. Latatus sum in his, que dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus.* Pro B. V. Maria. Ut Psalm. 64. *Domum tuam Domine decet sanctitudo.* Hic accipitur pro loco orationis, seu Salomone.

Eccl. 1. 1. Ecclesia autem uere Domus est; cuius fundamentum Christus, ostium fides, parietes fideles, cœmentum charitas, custodes concionatores. Hæc est ea, quam Sapientia ædificauit sibi Domum, excidit columnas septem, &c. Pro uerb. 9. Extra eam igitur sunt, quicunque Scripturam non habent, nec agnoscunt. 2. Thronum, 3. Reg. 10. *construxit Salomon de Ebore, & Auro, & duodecim leuinculi in gradibus sex eum supportabant. Is, est Ecclesia fortis, formosa; Apostolica. 3. Ea Tabernaculum est; Pf. 18. In sole posuit Tabernaculum suum: ut nemini sit inuisibilis.* 4. Ea est Turris David, ædificata cum propugnaculis: mille clypei pendent ex ea, & omnis armatura foris. Insu-

per & in petra est. Matth. 16. *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

II. 1. Altitudo eius in cælos assurgit; *Ecclesia nam filij eius Angeli ac Diui, qui super-na: & homines uiui, item & mortui purgatorij, qui inferna hæc incolunt. Sicut Arca Noe, Gen. 7. Animalia munda superne: inferne immunda habitabant.* 2. Latitudo eius orbem toto concluditur; *Imo nec cælis ipsis terminatur. Supra hos fertur, seque Seraphinis miscet. De terra Psalm. 2. Dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ.* 3. Profunditas eius ad inferos purgantis ignis usque descendit: *Atque ita Philip. 3. In Nomine Iesu omne genu flectitur, Cælestium, Terrestrium, & Infernorum.*

4. Armatura eius sunt Virtutes Theologicæ tres, Cardinales quatuor: *Armatu- ra. Dona S. Spiritus septem; Beatitudines octo; Confilia Euangelica tria, Decalogus, Symboli Articuli 12. &c. Ad hæc Isai. 7. Mons est in vertice montium: Psalm. 88. in montibus sanctis fundatus. Aedificare hunc cœpit Adam; compleuit Iesus.*

Sicut, 3. Reg. 5. Dauid, vir sanguinum, cœ. Origo cepit Templum, materiam congerendo: at Perfectio. Salomon ædificauit.

III. Quid metuat igitur vel hæreses, vel tyrannos? *Firma. Facta est, ut hi in eam impingant; ac collidantur.* 1. Ad hanc Petram insani maris fluctus decumani illisi franguntur, dissipantur.

Simile. Illa stat interea ueluti Marpesia cautes. 2. Atque uelut elementa quatuor, etsi natura Vniuersique ministra; ad ipsam tamen corrumpendam quasi certatim incumbunt. Nam cælos ignis calore, aer uapore, terra memphici, aqua exhalatione diuexat: *At nequicquam. Vnum ridet omnia cœlum. Ita Ecclesia Mandum, carnem, dæmonem, hæreticos. Pf. 128. Sape expugnauerunt me a uenture meæ: etenim non potuerunt mihi.*

FFFF

3. Vna

*Crescit ad-
uersis.*

3. Vna exibat procella domum euertere Iobi, Iob. 2. suoque cumulo esse domesticis tumulo. At Ecclesia vim, fraudemque & omnia temnit. 4. Vt Arca diluuium, coelique furias irati, & iniurias nec tanti: Quin magis Gen. 7. factum diluuium, & multiplicata aqua eleuauerunt Arcam in sublime à terra. Porro arca ferebatur super aquas. Ita Ecclesia superfertur aduersis, & altius extollitur, vt ad quam aspire non queant.

*Exemplum
singulare.*

Initia quantum pressa Christo patiente? Vna Mater Iesu stabat immota fide: & Fides in sola ea stabat. Heu! ad quam arctum res redierat? At, simul in altum. Nunquam in terris purior fuit Ecclesia; quam cum in fide perstaret B. Maria sola: & in B. Maria Ecclesia.

Ecclesia est in qua Deus vere commoratur, etsi, nisi in ænigmate, non videatur. Plena est sanctitatis. Vnde credimus sanctam Ecclesiam. Et Dominus: Domus mea domus orationis vocabitur.

PARS III.

De ementibus, & vendentibus.

Zelus contra peccantes in templo.

I. **E**lecit ementes, & vendentes. Hæc ira est. Alibi nusquam iratus fuisse legitur Dominus. At cur hic? Num alibi, in Samaria, Iudæa, Aegypto maiora non viderat mala? Quod hic videbat; Simonia erat: Et hæc in templo committebatur: Extra hoc, cætera. Proinde, Psal. 62. *Zelus domus tua comedit me Iesum.* 1. Qualis Moysen, Exod. 32. quando ob adoratum vitulum tot millia contrucidauit. 2. Qualis Eliam, 2. Reg. 10. quando quadringentos Baalitas interfici iussit, populi ad idololatriam seductores. Hi iuste zelati: iustus Dominus. Discant hinc & suescant Præsules sacri, è medio tollere scandala templi.

*Quæ res sunt
Simoniacæ.*

Sed & qui sunt vendentes? 1. An qui venundant sacros Ordines? Beneficia?

psaque Sacramenta? Qui bona dissipant Ecclesiastica? 2. Qui canes palam, & caballos; clam lupas alunt & parasitos? O tempora! O Ecclesiarum carcinomata! *Ista eijcite imitatores Domini ac Zelatores pij.*

1. Obmutescat vox illa Iudæ in Ecclesia? Matth. 26. *Quid vultis mihi dare; & ego eum vobis tradam?* Hoc cene in templo? Hæ furum, hæ latrunculorum, hæ crumenifecarum sunt nundinæ. 2. Quid? In Ecclesia, ex mensa Dominica, mensa fiet nummularia? O sacrilegia! 3. Quæ ne vel in profanissima gente tolerantur, ea ab Clero, in templo, pro officio sacro designabuntur? O nundinatores templarios! *Quod par, aut dignum istis Flagellum?*

II. Nec est hominum illa; sed asinorum nundinatio. 1. Dicitur celebratur Philippi, & Regis Macedonum; locus inexpugnabilis nullus est; modo asinus auro onustus eum subire possit. Ita nullus est inimpetrabilis Episcopatus, Prioratus, &c. pecunia. 2. Vt acuta rem istetigisse videatur, qui dixit: *Beneficia equi currendo petunt, ac promerentur: sed asinus ea conferuntur.*

3. Quid, Magistrî, frangitis vos in doctrina? Omnia impetrat pecunia, & gratia. 4. Docet Theologia, prædestinationem sine vlla meritorum fieri præuisione. (Fas sit dicto: *Ista & hodie beneficiorum collationem fieri, docet experientia.* 5. Facessite igitur Theologi, de meritis disceptare: Beneficia dantur aulicis, & immeritis; & ad status fastum; non ad Dei cultus profectum.

Infeelices nummularij; non Ecclesiastici! Non intelligitis, emendo vos reddi inhabiles ad fructus digne percipiendos? Sed & ipse Dominus *flagellum* in vos vibrabit: vos eijciet, v. a. quo? *Nenerit negotiatio in domo Domini. Zach. 14.*

III. Exemplis moniti discite non diuendere

Ab Deo flagellati.

Exempla Biblica.

uendere sacra. 1. Balthazaris pater, *Dan. 5.* Salomonæum spoliavit vasis sacris: post, nec diu, filius spoliatur regno. 2. Giezi, 4. *Reg. 5.* clam ab Naaman accepit pecuniam: Sed & eiusdem lepram; hancque hereditariam. 3. Simon Magus, *Actor. 8.* Miraculorum empfitare vult ære gratiã: & mox perdit vitam. 4. Iudas, *Matth. 26.* vendit Dominum: & incurrit laqueum: perdit cum anima pretium, & cælum: ruit ad orcum. 5. Ieroboam, 3. *Re. 13.* summum profanat Sacerdotium, ad id provehendo ineptos: & omnis eius posteritas deletur in perpetuum. Videtis vestrum exitum; qui istorum imitamini sacrilegium?

Historica. *III. 6.* Testis est Niceph. *Ecd. hist. l. 1. c. 33.* Constantinum iuniorem Imperatorem Sacerdotia vendere solitum; in phrensindemum incidisse, perisse. 7. Testis Martinus Polonus *l. 4. Chro.* Hildebrando in Galliam à Papa missio ad inquisitionem contra Simoniam exterminandam; obuennisse Episcopum Simoniacum; quo coemptos afferente testes, Legatus ait Apostolicus; mittamus humanum iudicium. Ad S. Spiritum hæc pertinet disceptatio; cuius beneficia sunt Ecclesiastica. Age, si canonicè sis electus Episcopus; canta nobis, *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.* Hic incessente animum metu orditur *Gloria Patri, & Filio:* at hic vox faucibus hæsit: tentat, retentat; versum perficere nequibat. Quia Simoniacus in S. Spiritum peccat. Estque qualis Esau, *Gen. 25.* venditor primogenitorum? quibus annexum erat Sacerdotium. Ita qui emunt beneficia, quique vendunt sua Sacerdotia.

8. Cambyfes, Rex Persarum, Iudici fatalitatis conuictio, pellem detrahit: tribunal ea obducit: filio Otani in exemplum, vt iusta decernat: *Herodot. l. 5.* Ita Exedras, quas occupatis in Choro, cathedras in E-

piscopio intueamini Simoniaci; adhuc calent à statione vestri similium: at qui iam decesserunt. Et cuius sunt, quæ corraferunt? Et quales olim fuere viri, quam sancti; qui easdem sedes exemplis, miraculis, aut sanguine sæpe suo obduxerunt? O templa quam dispari nunc clero incolimini?

Perora. Aut vos Zelatores pij eijcite hoc malum è medio vestri: aut Domine illostu eijce è templo sancto tuo. Sicut idololatram Ismaelem eiecit domo Abraham. *Ge. 25.* Et vt Iacob spoliavit Esau benedictione primogenituræ: ita illostu honore, & perfuntione Sacerdotij.

FERIA IV. POST DOMINICAM

I. Quadragesimæ.

Generatio praua, & adultera signum querit: & signum non dabitur ei, nisi lonæ Prophetæ.

Matth. 2.

Pharao, *Exod. 7.* Moyli ab Deo se missum affirmanti, ait, *Ostende signa.* Ita hodierni Pharaones experiri cupientes, an Iesus esset Deus de Deo, aiunt: *Volumus à te signum videre.*

Nos circa idem

- I. De signis Dei, seu miraculis.
- II. De signo lonæ, quod sit.
- III. De signis Catholicorum.
- IV. De signis Nouatorum.

PARS I.

De signis Dei, seu miraculis.

I. Nihil est in rerum natura, quo propius Deum velut inspicimus; quàm videre, quod vel præter consuetum, vel supra rerum ac naturæ ordinem contingit, qualia sunt miracula, & signa. 1. Væque scintilla excussim abfistetes sub ictu

fffff 2. fabrili,

Miraculū est Dei iudicium.